

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12318
Tarih : 16.06.2025

29917

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Zeynep ODUNCU KUTEVİ
Batman Milletvekili

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde yer alan Hasan Çelebi Mahallesi, yüzlerce yıllık geçmişiyle bölgenin tarihsel belleğini taşıyan önemli bir yerleşim alanıdır. Bölgede bulunan çok sayıda ev, yüzyıllar öncesine dayanan bazalt taşlarla inşa edilmiş olup, mimari yapıları itibarıyla hem kültürel miras hem de yerel kimliğin bir parçası olarak değerlidir. Bu tarihi taş evler, yalnızca mimari özellikleriyle değil; aynı zamanda barındırdığı çok katmanlı sosyal, kültürel ve tarihsel hafıza ile korunması gereken bir miras niteliğindedir.

Siverek, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olmasına rağmen, bu tarihi mirası yaşatmaya yönelik kamu politikalarının ya eksik kalması ya da uygulamada yetersiz olması sonucu, Hasan Çelebi Mahallesi gibi önemli alanlar ciddi bir risk altındadır. Mahallede yer alan yapıların önemli bir kısmı yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya olup, bazıları ise kullanılmaz durumda, madde bağımlılarının ve sahipsizliğin yarattığı güvenlik ve çevre sorunlarına açık hâle gelmiştir.

2022 yılında "sağlıklaştırma projesi" adı altında bir ihale yapıldığı açıklanmış, aynı zamanda Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün bu bölgede tescilli yapılar için restorasyon çalışmaları başlattığı kamuoyuna duyurulmuştur. Ancak geline nokta bu çalışmaların hangi aşamada olduğu, tamamlanıp tamamlanmadığı ya da neden durduğu konusunda kamuoyuna açık ve şeffaf bilgi sunulmamıştır. Hatta Temmuz 2024'te, geçmişte restorasyon kararı alınan

bazı yapıların da içinde bulunduğu alanda yıkım kararı alındığı ve bazı evlerin yıkıldığına ilişkin bilgiler basına yansımıştır.

Bu durum, bölgede uygulanan kamu politikalarının hem tutarsızlığını hem de etkin denetim ve koruma eksikliğini ortaya koymaktadır. Kültür varlığı olarak tescil edilmiş yapıların korunması gerekirken yıkılmış olması, ciddi bir kamu zararına ve kültürel yıkıma işaret etmektedir. Ayrıca geçmişte bu bölgenin restore edilmesi için kamu kaynaklarının tahsis edilmiş olması, söz konusu yıkım kararlarıyla birlikte kaynak israfı ve denetimsizlik şüphesini de beraberinde getirmiştir.

Hasan Çelebi Mahallesi gibi kültürel miras alanlarının kaderine terk edilmesi, yerel halkın yaşam kalitesini düşürmekle kalmamakta, aynı zamanda bölgenin potansiyel turizm gelirlerinden de mahrum kalmasına neden olmaktadır. İlçe halkı yıllardır bu tarihi mahallenin restore edilerek turizme kazandırılmasını talep etmektedir. Ancak ne yazık ki, hem merkezi hem yerel yönetimlerin bu yöndeki çalışmaları sınırlı kalmış ve mahalle adeta atıl bir bölgeye dönüşmüştür.

Tüm bu nedenlerle, restorasyon sürecinin neden tamamlanmadığı, kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığı, koruma kararı olan yapıların neden yıkıldığı ve bölgenin turizme kazandırılması yönünde neden somut bir adım atılmadığı gibi sorular, yalnızca Siverek halkı açısından değil; kamu yönetiminin şeffaflığı, hesap verilebilirliği ve kültürel miras politikaları açısından da cevaplanması gereken kritik meselelerdir.

Söz konusu alandaki restorasyon kararlarının hayata geçirilmemesi, yıkımların gerçekleşmesi, kamu kaynaklarının verimsiz kullanımı ve bölgenin turizm potansiyelinin değerlendirilmemesi açık bir kamu zararı riski taşımakta olup, ilgili bakanlığın bu konuda açıklama yapması elzemdir.

Bu bağlamda,

- 1- Hasan Çelebi Mahallesi'nde bulunan ve bazalt taşlardan inşa edilmiş tarihi taş evlerin sayısı kaçtır? Bunlardan kaç Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tescilli kültür varlığı olarak kabul edilmiştir?
- 2- Tescilli yapıların korunması ve restore edilmesi için şimdiye dek Bakanlığınız tarafından hangi yıllarda, hangi projeler kapsamında çalışma başlatılmıştır? Bu projelerin içeriği ve uygulama kapsamı nedir?
- 3- 2022 yılında "sağlıklaştırma projesi" kapsamında ne kadar bütçe ayrılmıştır? Bu bütçenin ne kadarı harcanmıştır? Harcamalara ilişkin kalem kalem dağılımı nedir?
- 4- Söz konusu sağlıklaştırma projesi, tamamlanmış mıdır? Tamamlanmadıysa, projenin tamamlanamamasının gerekçesi nedir? Bu projeye ilişkin sorumluluğu olan kamu kurumları hangileridir? Projenin denetimi yapılmış mıdır?

- 5- Tescilli kültür varlığı olmasına rağmen 2024 yılında yıkıldığı belirtilen yapılar hangileridir? Bu yapılar için yıkım kararı kim ya da hangi kurum tarafından verilmiştir? Bu kararın alınmasına ilişkin dayanak nedir?
- 6- Söz konusu mahallede kaç evin yıkılmasına karar verilmiştir? Kaçı şu ana kadar yıkılmıştır? Kaçı hâlen ayakta ve restore edilmeyi beklemektedir?
- 7- Daha önce restorasyon veya koruma kapsamına alınan yapıların yıkılması sonucu oluşan kamu zararının boyutu nedir? Bu zarar için sorumlular hakkında idari ya da hukuki bir işlem başlatılmış mıdır?
- 8- Bakanlığınız, Siverek Hasan Çelebi Mahallesi'nin turizm destinasyonu olarak değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yürütmekte midir? Eğer yürütülüyorsa, bu alanın turizme kazandırılması yönünde bir stratejik plan ya da yol haritası oluşturulması düşünülmekte midir?
- 9- Bugüne kadar Hasan Çelebi Mahallesi'nde restorasyon, koruma ya da sağlıklılaştırma amacıyla yapılan tüm projeler toplamda ne kadar kamu kaynağına mal olmuştur?
- 10- Restorasyon sürecinin tamamlanmaması nedeniyle hem kültürel tahribat hem de sosyal risklerin (madde bağımlılığı, çevre kirliliği, güvenlik sorunları) arttığı bu mahallede Bakanlığınızın sorumluluğu kapsamında alınan tedbirler nelerdir?
- 11- Yerel halkın, söz konusu alanın korunması ve turizme kazandırılması yönündeki taleplerine Bakanlığınızca kulak verilmiş midir? Bu talepler doğrultusunda halkla doğrudan istişare edilen, katılımcı bir planlama süreci gerçekleştirilmiş midir?